

Katarzyna Sadowa, Aleksandra Spychalska
(Uniwersytet Wrocławski)

SPRAWOZDANIE Z KONFERENCJI „RZĄDY PRAWA I EUROPEJSKA KULTURA PRAWNA”, ZIELENIEC 29–30 MAJA 2014

THE REPORT FROM THE SCIENTIFIC CONFERENCE
“THE GOVERNANCE OF LAW AND EUROPEAN LAW
CULTURE”, ZIELENIEC MAY 29–30, 2014

SŁOWA KLUCZOWE: konferencja, sprawozdanie, rządy prawa, europejska kultura prawna, Zieleniec

W dniach 29–30 maja 2014 roku w niewielkiej, ale za to niezwykle urokliwej miejscowości Kotliny Kłodzkiej – Zieleniu, odbyła się piąta już konferencja naukowa organizowana przez Katedrę Teorii i Filozofii Prawa, Katedrę Doktryn Politycznych i Prawnych, Katedrę Prawa Konstytucyjnego i Katedrę Prawa Międzynarodowego Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego przy współpracy z Wydziałem Prawa i Administracji Uniwersytetu Opolskiego. Tematem spotkania były rządy prawa i europejska kultura prawna. Inicjatorami tegorocznej konferencji byli prof. Włodzimierz Gromski i prof. Andrzej Bator, zaś za kwestie techniczno-organizacyjne odpowiedzialne były dr Joanna Helios i dr Wioletta Jedlecka z Katedry Teorii i Filozofii Prawa. Konferencja spotkała się z bardzo dużym zainteresowaniem młodej kadry naukowej, w tym zwłaszcza doktorantów Uniwersytetu Wrocławskiego. Po dotarciu wszystkich osób biorących udział w wydarzeniu na miejsce i zakwaterowaniu, liczni uczestnicy spotkania naukowego zgromadzili

się na sali obrad, gdzie uroczystego otwarcia konferencji dokonał prof. Andrzej Bator Kierownik Katedry Teorii i Filozofii Prawa.

Po oficjalnym powitaniu wszystkich zgromadzonych rozpoczął się pierwszy blok obrad, którym przewodniczył kierownik Katedry Doktryn Politycznych i Prawnych profesor Marek Maciejewski. Jako pierwsza prelegentka wystąpiła dr hab. Marzena Kordela, która przybliżyła problematykę pewności prawa jako wartości naczelnej państwa prawnego. W kolejnym referacie dr Jacek Kaczor poruszył tematykę zasady państwa prawa w kontekście stanowienia aktów prawa wewnątrznie obowiązujących. Następnie dr Paweł Jabłoński przedstawił ideę szacunku i w tym kontekście mowę nienawiści jako problem filozoficzno-prawny. Problematyka przedstawiona przez dra Jabłońskiego spotkała się ze szczególnym zainteresowaniem, m.in. prof. Mirosława Sadowskiego, czemu dał on wyraz podczas dyskusji wieńczącej pierwszą sekcję obrad. Kolejny prelegent, dr Bartosz Ziemblicki w swoim niezwykle interesującym wystąpieniu przedstawił zagadnienie klauzuli porządku publicznego ze szczególnym uwzględnieniem wykonalności „punitive damages”. Obrady w tym bloku zamknął referat mgr. Joanny Podczaszy poświęcony koncepcji rządów prawa i jej stosowaniu w Polsce. Zwieńczeniem całej sesji była bardzo ciekawa dyskusja, podczas której prelegenci mieli okazję rozwinąć prezentowaną wcześniej tematykę.

Po zakończeniu pierwszej dyskusji przystąpiono do obrad w ramach drugiego bloku, które prowadził profesor Mariusz Jabłoński z Katedry Prawa Konstytucyjnego. Referatem rozpoczynającym tę część konferencji było wystąpienie dra Jacka Srokosza z Uniwersytetu Opolskiego poświęcone kwestii roli prawnika we współczesnej europejskiej kulturze prawnej. Kolejnym prelegentem był dr Przemysław Kaczmarek, który mówił o kulturze prawniczej w płynnej nowoczesności. Zaprezentowana przez niego tematyka spotkała się z dużym zainteresowaniem podczas dyskusji. Kolejny prelegent, mgr Łukasz Orłowski przedstawił problematykę marketingu prawniczego w kontekście etyki zawodu adwokata, z kolei głównym założeniem i efektem reformy prokuratury w Polsce swoje wystąpienie poświęcił mgr Łukasz Kaczkowski. W dalszej kolejności mgr Anna Koropcuk omówiła niezwykle interesującą kwestię zróżnicowania kulturowego jako czynnika kształtującego współczesną jurisprudencję, która również stała się przedmiotem późniejszej dyskusji wieńczącej sesję drugą. Kolejnym wystąpieniem był referat mgr Łukasza Szymańskiego pt. „Wojciecha Dzierżyszyckiego rozważania o prawie”, a następnie

mgr Marcin Zawalski przedstawił postać Henry’ego Summerra Maine i omówił problematykę angielskiego neohistorycyzmu. Mgr Hanna Banaś przedstawiła z kolei problematykę klauzuli sumienia w pracy w kontekście rządów prawa i moralności. Blok obrad zamykało wystąpienie dr Moniki Tomaszewskiej poświęcone problematyce wzorów kulturowych w kulturze europejskiej, w których prelegentka skupiła się na aspektach związanych z szeroko pojętą, współczesną turystyką. Blok i obrady w tym dniu zamknęła interesująca dyskusja, kontynuowana następnie także podczas rozmów w kuluarach. Zwieńczeniem pierwszego dnia obrad była uroczysta kolacja, podczas której wymieniono poglądy i doświadczenia oraz żywiłowo dyskutowano na różnorodne tematy związane zarówno z zagadnieniami podnoszonymi podczas pierwszego dnia konferencji, jak i z innymi kwestiami dotyczącymi szeroko pojętej, europejskiej kultury prawnej oraz rządów prawa.

Podczas drugiego dnia konferencji swoje wystąpienia zaprezentowało szesnastu prelegentów, głównie przedstawiciele Uniwersytetu Wrocławskiego. Przewodnictwo nad sesją pierwszą objął profesor Stanisław Kaźmierczyk z Katedry Teorii i Filozofii Prawa, zaś obrady otworzył referat mgra Marcina Kusaja poświęcony narodzinom i rozwojowi zasady *equity* w Wielkiej Brytanii. W kolejnym referacie, mgr Kamila Majchrzak omówiła niezwykle aktualną problematykę roli zwyczaju w prawie Unii Europejskiej. Następnym wystąpieniem była prelekcja mgr Magdaleny Debity. Doktorantka skupiła się na wybranych zagadnieniach wykonywania wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka przez Polskę, w tym zwłaszcza na aspektach prawnych i elementach wymagających poprawy w tym zakresie. Do tej tematyki w kolejnym referacie nawiązała także mgr Dobrosława Budzianowska, odczytując w imieniu nieobecnej mgr Magdaleny Kramskiej referat pt. „Rola Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w kształtowaniu standardów prawnych w obszarze kształtowania prawa biomedycznego”. Kolejnym i prowokującym do inspirującej dyskusji wystąpieniem był referat mgr Katarzyny Sadowej, w którym prelegentka omówiła wybrane zagadnienia oddziaływania prawa szariatu na orzecznictwo europejskie i europejski porządek prawny na przykładzie Niemiec i Wielkiej Brytanii. Zagadnienia przedstawione przez doktorantkę wzbudziły szczególne zainteresowanie – zwłaszcza wśród teoretyków i filozofów prawa, ale także konstytucjonalistów. Z kolei mgr Maja Zając z Katedry Prawa Międzynarodowego i Europejskiego UWR przedstawiła wyjątki od wyłącznej jurysdykcji państwa bandery

na morzu pełnym jako przejawu rządów prawa w międzynarodowym porządku prawnym. Blok obrad zamykał referat mgr Michała Pindla poświęcony niezwykle aktualnej tematyce odpowiedzialności Unii Europejskiej za akty prawne wydane w oparciu o swobodne uznanie. Zwieńczeniem obrad była interesująca dyskusja zdominowana przez problematykę zderzenia europejskiej kultury prawnej z innymi kulturami, w tym głównie kulturą muzułmańską. Uczestnicy konferencji, w tym zwłaszcza dr Jabłoński, dr Kaczmarek, prof. Sadowski i prof. Bator, debatowali nad tym czy, w związku ze wzrastającą liczbą obywateli wyznania muzułmańskiego na kontynencie, europejski i krajowe systemy prawne powinny uwzględnić rozwiązania prawne postulowane przez szariat.

Dyskusję kontynuowano w kularach w trakcie krótkiej przerwy kawowej. Zaraz po niej przystąpiono do ostatniej już części obrad. Sesji drugiej przewodniczył główny organizator konferencji – profesor Andrzej Bator, kierownik Katedry Teorii i Filozofii Prawa na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego. Referatem otwierającym było wystąpienie księdza doktora Piotra Sadowskiego poświęcone problematyce zasady praworządności w odniesieniu do prawa kanonicznego z 1983 roku. Kolejnym prelegentem był mgr Adam Plichta, który przedstawił myśl liberalną PRL – zagadnienie nieco w historii doktryn politycznych i prawnych zapomniane, a z uwagi na ówczesne polskie realia, niezwykle ciekawe. Mgr Małgorzata Krepa omówiła natomiast uchwałę lustracyjną z 8 maja 1992 roku, w tym zwłaszcza jej podstawowe założenia i niedostatki, odnosząc się przy tym do zasady rządów prawa. Z kolei mandatowi przedstawicielskiemu i jego wygaśnięciu poświęcone były rozważania mgr Pawła Niemczyka. Następnie mgr Agata Wróbel omówiła kwestię dostępu do informacji i ochrony prywatności osób publicznych oraz kontrowersje, które towarzyszą temu zagadnieniu. Mgr Łukasz Stępkowski przedstawił natomiast problematykę roszczeń procesowych wynikających z prawa Unii Europejskiej w postępowaniu cywilnym. Kolejny prelegent – mgr Rafał Rybicki – przedstawił regulacje ustrojowe Bośni i Hercegowiny i omówił postanowienia układu z Dayton z 1995 roku. Według autora wystąpienia postanowienia te i przyjęte na ich podstawie regulacje były przejawem europejskiej kultury prawnej. Referat mgra Patryka Stalskiego poświęcony został Trybunałowi Ludowemu Rzeszy. Mgr Aleksandra Spychalska przedstawiła natomiast koncepcję zbrodni ludobójstwa zaproponowaną przez polskiego jurystę Rafała Lemkina i skonfrontowała ją z uregulowaniami *Konwencji w sprawie*

zapobiegania i karania zbrodni ludobójstwa przyjętej przez ONZ w 1948 roku. Jako kolejny wystąpił mgr Krzysztof Mularczyk omawiając kwestię bezpieczeństwa imprez masowych w kontekście kolizji zasad prawa. Ostatnim referatem, wieńczącym jednocześnie dwudniowe obrady Katedr, był referat mgr Wojciecha Różyckiego o intrygującym tytule „Co może nam przynieść znajomość »Księcia« Machiavellego?», w którym autor tezy i rozwiązania zaproponowane przez Machiavellego odniósł do czasów współczesnych.

Zakończeniem obrad była dyskusja kontynuowana potem podczas uroczystego obiadu zamykającego konferencję. W krótkim podsumowaniu profesor Andrzej Bator podziękował uczestnikom za przybycie i niezwykle ciekawe prelekcje, podkreślił, że z roku na rok tematyka konferencyjnych wystąpień jest coraz bogatsza, interdyscyplinarna i oryginalna, a także zapowiedział, że kolejne, przyszłoroczne spotkanie Katedr organizowane będzie przez Katedrę Doktryny przy Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego.

Wydaje się, że konferencję można uznać za niezmiernie interesującą oraz owocną. Zarówno długotrwałe dyskusje plenarne, jak i mniej oficjalne ożywione rozmowy umożliwiające wymianę różnorodnych punktów widzenia i doświadczeń związanych z podejmowaną podczas konferencji tematyką z pewnością pozwolą na podjęcie w przyszłości dalszych badań nad europejską kulturą prawną i jej tradycją. Organizatorzy konferencji dołożą ponadto wysiłków, aby wszystkie wygłoszone referaty i głosy zaprezentowane w dyskusji zostały opublikowane.